

Vývoj environmentální legislativy v uplynulém období

Ing. Jiří Jungmann, VÚ maltovin Praha, s.r.o.

Každý rok je v lednovém Věstníku Ministerstva životního prostředí publikován seznam platných právních předpisů, aktuálních k 1. lednu příslušného roku. Tento seznam je úctyhodný, k 1. 1. 2006 bylo v platnosti např. pro oblast ochrany vod 29 zákonů a podzákoných předpisů, pro oblast ochrany ovzduší 15 předpisů, 18 předpisů pro těžbu, 16 předpisů pro odpady, 13 předpisů pro zacházení s chemickými látkami, a tak by se dalo pokračovat, nemluvě o dalších desítkách rezortních předpisů, metodických pokynů, návodů a sdělení. Lze konstatovat, že systém předpisů pro ochranu životního prostředí patří u nás k nejsložitějším ne-li ve světě, tak určitě v rámci Evropy.

Tyto předpisy jsou neustále novelizovány, měněny a přidávány nové, takže ve chvíli, kdy seznam vyjde tiskem, obvykle již není aktuální.

Tento proces probíhá i v současné době. Z legislativních změn poslední doby patří pro obor výroby cementu a vápna k nejdůležitějším změnám novela zákona o IPPC a postupná novelizace řady předpisů z oblasti ochrany ovzduší.

Novela zákona o IPPC

S naplňováním agendy, kterou zákon o integrované prevenci upravuje, nebyly před jeho účinností žádné praktické zkušenosti (ochrana životního prostředí byla naplňována složkovými přístupy). Praxe ukázala, že **některá jeho ustanovení byla v praxi obtížně realizovatelná**, popř. neřešila všechny varianty, které průmyslové činnosti přinášejí.

Nedostatky se objevily především v nedůsledné integraci všech rozhodnutí a povolení vydávaných podle složkových předpisů v oblasti ochrany životního prostředí, v nepřesných nebo chybějících definicích základních pojmů zejména ve vztahu ke směrnici o IPPC, v nevyjasněných rolích některých účastníků řízení, v nastaveném kontrolním mechanismu apod. Rovněž proces udělování integrovaného povolení nebyl zcela doladěn a kraj od kraje se objevovaly zásadní rozdíly v přístupu k řešení problémů při projednávání jednotlivých žádostí.

K tomu přispěla i velká administrativní náročnost procesu integrovaného povolování a délka procesu vydávání integrovaného povolení.

Novela, která měla za úkol tyto problematické body řešit, byla připravována více než rok. 24.5.2006 byla publikována ve Sbírce zákonů pod číslem 222/2006 Sb. s účinností od 1.6.2006.

Důležité změny přináší již § 2 – základní pojmy. Zde je nově definován pojem zařízení, jako *stacionární technická jednotka, ve které probíhá jedna či více průmyslových činností uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu, a jakékoli další s tím přímo spojené činnosti, které po technické stránce souvisejí s průmyslovými činnostmi uvedenými v příloze č. 1 k tomuto zákonu probíhajícími v dotčeném místě a mohly by ovlivnit emise a znečištění ...* Podle výkladu MŽP se do posuzovaného zařízení přiřadí všechny jeho části, které spolu úzce technicky nebo prostorově souvisejí (tj. nacházejí se v jednom provozním areálu a jsou provozovány jedním provozovatelem).

V tomto paragrafu je rovněž definována podstatná změna zařízení, jako *změna v provozu zařízení, která může mít podle uvážení správního úřadu, který je místně příslušný k vydání integrovaného povolení, významné nepříznivé účinky na člověka nebo životní prostředí;*

změna v provozu zařízení nebo rozšíření provozu zařízení se vždy považují za podstatné, když změna nebo rozšíření samy o sobě překračují prahové hodnoty uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu. Toto ustanovení může mít zásadní vliv na posuzování nutnosti řízení o změně integrovaného povolení, které je detailněji řešeno v § 19a. Zde hraje klíčovou roli rovněž názor příslušného úřadu. Pokud úřad stanoví, že se jedná o podstatnou změnu, vyzve provozovatele zařízení, aby ve stanovené lhůtě předložil žádost o změnu integrovaného povolení, pokud úřad dospěje k názoru, že se nejedná o podstatnou změnu, ale že změna přesto zavádá nutnost změny integrovaného povolení, změnu povolení provede sám.

V §§ 3 – 13 přináší novela řadu dílčích změn do procesu správního řízení.

Jakým způsobem novela přispěje k racionálnějšímu průběhu integrovaného povolování, ukáže praxe. V každém případě zůstává povinnost provozovatele mít nejpozději 30. 10. 2007 platné integrované povolení. Vzhledem k počtu podaných žádostí a vydaných povolení hrozí přetížení krajských úřadů zejména s postupujícím rokem 2007.

Aby byl proces udělování integrovaného povolení skutečně racionální, ať už pro nový zdroj, nebo pro podstatnou změnu, bylo by třeba novelizovat i vyhl. č. 554/2002 Sb., kterou se stanoví vzor žádosti o integrované povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění. Podoba žádosti je v současné době velmi komplikovaná. Především požaduje po provozovateli celou řadu detailních údajů, které pak lze pro posouzení vlastní žádosti jen obtížně využít. Navíc některé údaje je třeba v současně platné struktuře žádosti opakovaně uvádět na více místech žádosti. Zjednodušení struktury, které by nebylo na úkor vypovídací schopnosti, by navíc urychlilo nejen přípravu žádosti, ale i vlastní schvalovací proces IPPC.

Tato novela by samozřejmě měla přijít až po 30. 10. 2007, aby nezkomplikovala již probíhající řízení. Podle informací z MŽP se však o této novele zatím neuvažuje.

Novela zákona a podzákonných předpisů k ochraně ovzduší.

Zákon č. 86/2002 Sb. byl mnohokrát novelizován, v minulém roce vyšlo plné znění tohoto zákona, zachycující dosavadní změny, pod číslem 472/2005 Sb., nicméně proces novelizace pokračuje. Poslední novela byla publikovaná pod číslem 212/2006 Sb., a je přilepena k novele zákona o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

Změny se týkají zejména

- upřesnění základních pojmů
- zlepšení transpozice evropských předpisů
- pachové problematiky
- doplnění některých požadavků pro autorizaci k měření emisí
- snížení administrativní náročnosti při stanovení kvality ochrany ovzduší
- změny související s chystanou novelou vyhlášky 357/2002 Sb. o kvalitě paliv.

Problematika **pachových látek** bude vyjmuta z vyhlášky 356/2002 Sb. a bude řešena samostatným prováděcím předpisem, který je v současné době ve fázi vnějšího připomínkového řízení. V příloze tohoto předpisu jsou vyjmenovány zdroje, které mají za povinnost provést měření pachových látek. Autorizované měření bude zachováno, je však zrušen obecný emisní limit pro pachové látky. Na základě měření bude pro zdroj stanoven individuální emisní limit. Při jeho neplnění bude mít provozovatel povinnost vypracovat plán na snížení emisí pachových látek, po jeho realizaci bude následovat nové měření. Intervaly

periodické kontroly stanoví prováděcí předpis. Předpis by měl být vydán tak, aby jeho účinnost mohla být stanovena ke dni 14. 8. 2006.

Problém bude u zdrojů, které již mají vydané integrované povolení podle stávající legislativy. Zde bude nutno požádat o změnu rozhodnutí v souladu s navrhovaným předpisem, jinak musí provozovatel splnit podmínky, obsažené v uděleném rozhodnutí.

S účinností od 1. 1. 2007 bude postupně nabíhat **povinnost pro autorizované** laboratoře pro měření emisí **akreditovat** vybrané metody měření pro autorizované měření emisí, dále akreditovat metody odběrů vzorků, jejich úpravu a analytické stanovení a v některých případech (stanovení toxických kovů a perzistentních organických látek) akreditovat pouze odběry vzorků.

Připravovaná **novela NV č. 353/2002 Sb.** prošla několika návrhy, které vycházely z původní podoby předpisu, až konečně zpracovatelé dali přednost tomu, vytvořit pro velké množství změn zcela nový předpis.

První zásadní změnou je skutečnost rozvolnění vazby mezi kategorizací zdroje z hlediska ochrany ovzduší a mezi zákonem o IPPC. Výroba cementového slínku v rotačních pecích a výroba vápna v rotačních i jiných pecích by podle chystané novely měla spadat do kategorie velkého zdroje. V novele je obsaženo ustanovení, které ukládá za povinnost provozovatelům, jejichž zdroj byl novelou překategorizován, oznámit tuto skutečnost příslušnému úřadu do 15. února 2007. U zdrojů, pro které je vypracována žádost o IP, nebo jejichž žádost již probíhá správním řízením, je však toto ustanovení problematické. Proto vyvíjíme snahu přesvědčit předkladatele o posunutí účinnosti předpisu do doby, kdy zdroje již musí mít IP, tedy za datum 30. 10. 2007. V současné době se účinnost novely předpokládá od 1. 1. 2007.

Druhý problém je, že novela **NV č. 354/2002 Sb.**, která již byla publikovaná ve Sbírce zákonů pod číslem **206/2006 Sb.**, stále obsahuje v § 3, odst. 2 ustanovení *Do kategorie zvláště velkých zdrojů znečišťování se zařazují spalovací zařízení podle použitých technologií uvedených ve zvláštním právním předpisu (příloha č. 1 zákona o IPPC) bez přihlídnutí ke jmenovité provozní kapacitě...*, takže zde byla ještě vazba na zákon o IPPC zachována, a cementárna spalující odpad je tím zařazena do kategorie zvláště velkého zdroje znečišťování. Názor, že cementárna, která má uděleno povolení spalovat odpady spadá trvale pod NV č. 354/2002 Sb. v platném znění a je trvale zvláště velkým zdrojem, i když zrovna spaluje pouze referenční palivo, nemůžeme přijmout. Náš přístup podporují již vydaná integrovaná povolení, která obsahují jiné emisní limity a jiné podmínky provozu pro režim spalování paliv a pro režim spalování odpadů.

Novela vyhlášky č. 357/2002 Sb. prošla rovněž mnoha podobami. Poslední verze si vyžádala dokonce novelizaci zákona o ochraně ovzduší. Nejzávažnější změny pro obor se jeví v přístupu k alternativním palivům.

MŽP společně s MPO se shodli na postoji, že alternativní paliva v dosavadní podobě jsou nepřijatelná. Oproti původnímu návrhu, z kterého byla alternativní paliva zcela vypuštěna, se poslední známý návrh novely k alternativním palivům vrací, ovšem na principiálně odlišném přístupu.

Alternativní paliva na bázi odpadů, která nebudou mít jednoznačně kvalitativně definované vstupy, budou určena pouze pro spalovny a spalovací zařízení a budou spalována zcela v režimu odpadů (tzv. odpadová alternativní paliva).

Alternativní paliva pro širší použití (nejen ve spalovnách) budou muset splňovat náročnější požadavky, zejména na homogenitu a kvalitu materiálových vstupů, i když i zde je možnost, že budou vyráběna z odpadu, ale materiálově jednoznačně definovaného. Tato paliva budou mít status výrobků. Bude u nich zachován systém dvojí certifikace (ověření kvality akreditovanou laboratoří a spalovací zkouška na konkrétním zdroji), budou mít stanoveny požadavky na složení a při jejich využívání bude rozšířeno sledování emisí oproti spalování referenčních paliv.

Bude-li zaručeno, že stanovené emisní limity budou vždy bezpečně dodrženy a spalovací zkouška to potvrdí, může krajský úřad upustit od měření některé znečišťující látky.

Platnost ustanovení týkajících se výrobních alternativních paliv bude omezena (cca na 2 roky), během této doby bude zpracována ČSN pro alternativní paliva a bude provedena novelizace vyhlášky, která již bude na ČSN odkazovat.

Všechny novelizované prováděcí předpisy k zákonu o ochraně ovzduší by měly být postupně vydávány v průběhu druhé poloviny roku 2006 tak, aby jejich platnost byla zahájena 1. 1. 2007.